

pak žalobou, by nájemník nepřekročoval práv, příslušejících mu podle smlouvy nájemní, svémocným odběrem proudu, nevsahá se v práva správce, také užitky se neztenčují, není ohledně této žaloby vlastník domu ve svých právech disposičních omezen. O užitky domu nebo zásah do práv vnučeného správce by šlo teprve tehdy, kdyby si vlastník na ně osoboval právo, nebo kdyby právo, používatí elektrického zařízení, bylo spolupronajato. V případě sporném však domáhá se vlastník odpomoci proti svémoci nájemníkově, by tento bezplatně nepoužíval osvětlení a proudu. Když žalovaný netvrdil, že mu podle smlouvy nájemní přísluší právo na užívání elektrického zařízení a proudu, pak neprávem si je osobuje, ať chce zaň platiti, čili nic. Vlastník není povinen, ponechati nájemníku užívání zařízení svého domu, které při nájemní smlouvě si nájemník, ať již výslovně nebo mlčky podle okolností, nevymínil. To platí také o elektrickém zařízení domu.

Čís. 7021.

Obecní zřízení (zákon ze dne 17. prosince 1919, čís. 16 sb. z. a n. na rok 1920).

Předpis §u 7 zákona jest donucovací. Dohoda mezi obcí a zaměstnancem, že jeho služební poměr i po uplynutí služebního roku má zůstatí prozatímním, jest nicotnou.

Z toho, že se zaměstnanec nedomáhal svých práv proti výpovědi, dokud nebyl žalován na vyklizení služebního bytu, nelze usuzovati, že souhlasil se zrušením služebního poměru.

Zvolení zřízence trvale ustanoveného pro obecní služby zahrnuje v sobě zároveň i usnesení, že služby, pro něž byl ustanoven, mají býti konány zřízencem trvale ustanoveným, aniž by se vyhledávalo, by systemisace míst předcházela jmenování.

(Rozh. ze dne 27. dubna 1927, Rv I 89/27.)

Usnesením obecního výboru v Č. (v Čechách) ze dne 11. dubna 1923 byl žalovaný ustanoven obecním sluhou. Dne 29. prosince 1924 dostal žalovaný čtvrtletní výpověď ze služby. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se obec Č. na žalovaném vyklizení služebního bytu. Žalovaný vznesl mezitimní určovací návrh, že výpověď ze služby, daná mu žalobkyní dne 29. prosince 1924, jest neúčinnou a že v této době byl žalovaný již v nevypověditelném služebním poměru podle §§ 7 a 10 zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 16 sb. z. a n. na rok 1920. Procesní soud první stolice zamítl mezitimní určovací návrh žalovaného a uznal podle žaloby v podstatě proto, že prozatímní ustanovení žalovaného ve službě bylo usnesením obecního výboru ze dne 14. dubna 1924 prodlouženo a že se žalovaný s výpovědí ze dne 29. prosince 1924 spokojil. Odvolací soud odvolání do rozsudku prvního soudu, pokud bylo jím uznáno na vyklizení bytu, odmítl, ohledně mezitimního určovacího návrhu odvolání nevyhověl.

Nejvyšší soud změnil napadený rozsudek v ten způsob, že výpověď ze služby, daná žalovanému usnesením obecního zastupitelstva ze dne 29. prosince 1924, jest právně bezúčinná a že v té době žalovaný byl již v nevyhovitelném poměru služebním podle §§ 7 a 10 zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 16 sb. z. a n. z r. 1920.

D ů v o d y:

Dovolání jest oprávněno. § 7 zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 16 sb. z. a n., jímž se upravují služební poměry trvale ustanovených zřízenců při obcích v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, nařizuje, že prozatímní ustanovení obecního zřízence nesmí trvati déle jednoho roku. Podle doslovu tohoto předpisu nemůže býti pochybno, že jest to předpis donucovací. Zakazuje především obci, by při ustanovení obecního zřízence stanovila dobu prozatímního poměru služebního na dobu delší jednoho roku nebo dobu na jeden rok stanovenou později o své újmě prodloužila. Zakazuje však prodloužení prozatímního ustanovení přes jeden rok i tehdy, když zřízenec k němu svolil, bez ohledu na to, zda se dohoda o prodloužení stala v době, kdy služební poměr směl ještě obcí býti výpovědí zrušen, kdy tedy obava, že bude vypovězen, kdyby nesvolil k prodloužení, mohla působiti na volné rozhodnutí zřízence, či zda se stala v době, kdy zřízenec nabyt již nároku na trvalé ustanovení, který mu obcí nemůže býti odňat. Neboť zákon zakazuje vůbec a bez výjimky, by prozatímní ustanovení obecního zřízence trvalo déle jednoho roku. Tomu není na odpor, že obecní zřízenec může se svého místa vzdáti nebo ze služby vystoupiti (§ 13 cit. zák.). Zákon nechce zřízence omeziti v jeho osobní svobodě tak, by mu znemožňoval voliti si jiné zaměstnání, chce však, by zřízenec, jemuž nebyla ve zkušebním roce dána výpověď, čímž bylo uznáno, že se ve službě osvědčil, když ve službě zůstane, měl postavení zajištěné tak, že jeho služební poměr může býti zrušen jen na základě disciplinárního řízení (§ 10 cit. zák.). Toto ustanovení jest ovšem především na ochranu zřízence, nikoliv však výhradně, neboť jest i v zájmu veřejném, by obecní zřízenci měli postavení trvalé, neodvislé od přízně strany toho kterého času v obci vládnoucí, ježto takové postavení jest větší zárukou, že budou konati řádně své úřední povinnosti. Dohoda mezi obcí a žalovaným, že jeho služební poměr i po uplynutí zkušebního roku má zůstati prozatímní až do doby ustavení nového obecního zastupitelstva, jest tudíž podle §u 879 obč. zák. nicotná, poněvadž se přiči zákazu §u 7 zák. o obec. zřiz., a obec nemůže z ní dovoditi právo, vypověděti žalovanému služební poměr. Proto na tom nezáleží, zda zasedání obecního zastupitelstva ze dne 14. prosince 1924, v němž došlo k této dohodě, bylo podle §u 42 obec. zřiz. řádně svoláno, čili nic. Nelze ani souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že žalovaný mlčky souhlasil se zrušením služebního poměru, poněvadž prý nepodal opravného prostředku proti výpovědi, dané mu obcí dne 29. prosince 1924, zastavil konání služby a nežádal další odměny. Mohl ovšem svoliti ve zrušení služebního poměru, tomu by nebránil zmíněný předpis §u 7, poněvadž by tím vykonal jen právo ze služby vystoupiti. Avšak z toho, že se nedomáhal svých práv, dokud nebyl žalován za vy-

klizení služebního bytu, nelze usuzovati na vůli žalovaného, vzdáti se svého místa. Že nepodal v řízení správním opravného prostředku proti výpovědi, jest nerozhodno také proto, poněvadž se podle §u 24 zákona ze dne 17. prosince 1919, č. 16 sb. z. a n. z r. 1920 spory, vzešlé ze služebního poměru obecních zřízenců, rozhodují pořadem soudním. Důvody, z nichž nižší soudy zamítly mezitímní zjišťovací návrh žalovaného, tudíž neobstojí.

Dlužno proto ještě zkoumati, zda jsou opodstatněny ostatní námitky žalující obce, kterými se odvolací soud se svého právního stanoviska nezabýval. Žalující obec uplatňovala, že zákona ze dne 17. prosince 1919, č. 16 sb. z. a n. z r. 1920 nelze vůbec použítí na její zřízenec, poněvadž obecní zastupitelstvo neučinilo organizačního usnesení, požadovaného § 2 cit. zák., a že ani okresní správní komise obci nenařídila, by takové usnesení učinila, a dále, že žalovaný nebyl službou u obce zaměstnán trvale a plně, nýbrž že ji vykonával jen jako vedlejší zaměstnání. Ani tyto námitky nejsou důvodné. Podle §u 2 zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 16 sb. z. a n. z r. 1920 usnáší se obecní zastupitelstvo, které služby ve správě obecní a podniků obecních mají býti konány zřízenci trvale ustanovenými, a podle §u 6 tohoto zákona volí obecní zastupitelstvo zřízenec po provedeném veřejném konkursu prozatímně na jeden rok. Podle těchto ustanovení jest povoláno především obecní zastupitelstvo, by určilo, pro které služby jest třeba zřízenců trvale ustanovených, a pak, by potřebné síly ustanovilo. Zákonodárci tanulo při tom na mysli, že obecní zastupitelstvo usnese se nejprve na tom, které služby mají býti konány zřízenci trvale ustanovenými, a že potom, bude-li toto stanoveno, zvolí zřízenec jednotlivě podle potřeby. Není však v zákoně nikde ani naznačeno, že by tento pravidelný pořad byl jedině možným, že by systemisování míst muselo vždy předcházeti jmenování a že, kdyby nebylo zvláštního předchozího usnesení o systemisování, by jmenování bylo právně neúčinným. Proto stačí, že z okolností je patrné, že podle vůle obecního zastupitelstva zřízenec jím zvolený neměl býti pouhou silou výpomocnou, nýbrž že se vůle obecního zastupitelstva nesla k tomu, ustanoviti ho trvale ve smyslu zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 16 sb. z. a n. z r. 1920, neboť zvolení zřízenec trvale ustanoveného pro služby obecní zahrnuje v sobě zároveň i usnesení podle §u 2, že tyto služby mají býti konány zřízencem trvale ustanoveným. Bylo zjištěno, že žalovaný byl zvolen obecním zastupitelstvem po provedeném veřejném konkursu, že byl zvolen za obecního sluhu a že bylo výslovně stanoveno, že se ustanovuje prozatímně na jeden rok a stane se po uspokojivé službě definitivním. Nemůže tedy býti pochybné, že byl ustanoven podle zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 16 sb. z. a n. z r. 1920. Prikázány mu byly písemné práce pro obec, služba lesní a polní ochrany, policejní služba a doručování a, jak zjištěno, byl touto službou zaměstnán trvale a plně, takže jeho služba vyhovovala též podmínkám § 3 zmíněného zákona. Žalovaný nabyt tudíž uplynutím zkušebního roku trvalého postavení a podle §u 10 cit. zák. nemohl jeho služební poměr býti zrušen jinak než po disciplinárním řízení.